

آغاز تخلیه فوری اطراف دریاچه ارومیه

تخلیه شهرهای اطراف دریاچه ارومیه آغاز شد. به گزارش ایبنا، رضا حاجی کریم، رئیس هیئت مدیره فدراسیون صنعت آب با بیان اینکه دریاچه ارومیه به بدبینانه ترین حالت خود نزدیک شده، گفت: اکنون طوفان نمک دریاچه شروع شده، تخلیه استان‌های مجاور ارومیه در حال آغاز شدن است، طوفان نمک و افزایش درجه حرارت به خاطر انعکاس خورشید همه تبعات خشک شدن دریاچه ارومیه است که زندگی و زیست‌پذیری در منطقه را تحت‌تاثیر قرار داده و از بین می‌برد، این شروع ماجرا است. سخنگوی صنعت آب کشور دریاچه ارومیه را نمادی از مدیریت غلط آب و کشاورزی در کشور دانسته و گفته است: با وجود صرف هزینه‌های سنگین در سال‌های گذشته، به دلیل اجرا نشدن بخش اصلی برنامه یعنی کاهش ۴۰ درصدی مصرف کشاورزی، احیای دریاچه به نتیجه نرسید.

موافقت مجمع تشخیص با پیوستن ایران به CFT

سخنگوی مجمع تشخیص مصلحت نظام از موافقت اعضای این مجمع با پیوستن ایران به CFT خبر داد. به گزارش ایبنا، محسن دهنوی در حساب کاربری خود در شبکه اجتماعی ایکس نوشت: «مجمع تشخیص مصلحت نظام پس از برگزاری ۴ جلسه در صحن و نشست‌های کمیسیون مشترک، در جلسه امروز با پیوستن ایران به کنوانسیون CFT به صورت مشروط موافقت کرد.» کنوانسیون مقابله با تأمین مالی تروریسم (Terrorist Financing Convention) مرسوم به سی‌اقتی (CFT) یک کنوانسیون بین‌المللی است که در سال ۱۹۹۹ به منظور مقابله با تأمین مالی تروریسم توسط سازمان ملل متحد تصویب شده است.

راه‌اندازی راکتور پتروشیمی هنگام

عملیات نصب و راه‌اندازی راکتور پیشرفته اوره در شرکت پتروشیمی هنگام، با حضور مدیرعامل گروه صنایع پتروشیمی خلیج فارس، به‌طور رسمی آغاز شد. به گزارش روابط عمومی شرکت صنایع پتروشیمی خلیج فارس، در جریان بازدید محمد شریعتمداری و هیئتی از مدیران شرکت صنایع پتروشیمی خلیج فارس عملیات نصب این راکتور پیشرفته که حمل آن به کشور با چالش‌های متعددی همراه بود آغاز شد تا گام اصلی راه‌اندازی کامل طرح اوره و آمونیاک هنگام برداشته شود. این واحد که با بهره‌گیری از فناوری‌های پیشرفته طراحی و اجرا شده، گامی مؤثر در افزایش ظرفیت تولید اوره کشور و ارتقای جایگاه ایران در بازارهای جهانی محسوب می‌شود. شریعتمداری در این بازدید با اشاره به اهمیت راهبردی توسعه صنعت پتروشیمی در اقتصاد مقاومتی، اظهار داشت: راه‌اندازی راکتور واحد اوره نه‌تنها موجب افزایش چشمگیر تولید محصولات نیتروژنی خواهد شد، بلکه به تکمیل زنجیره ارزش و رشد صادرات غیرنفتی کشور کمک می‌کند. اوره یکی از محصولات راهبردی در حوزه صادراتی است که نقش بسزایی در افزایش آرزوری برای اقتصاد کشور دارد. وی با تأکید بر نقش نیروی انسانی در پیشرفت صنعت پتروشیمی، افزود: کارگران و کارکنان، ارزشمندترین سرمایه‌های این مجموعه و کل صنعت پتروشیمی هستند. توسعه‌های که امروز در حال تحقق است، بدون تلاش و تعهد این سرمایه‌های انسانی امکان‌پذیر نبود. شریعتمداری در ادامه با اشاره به شرایط حساس اقتصادی و منطقه‌ای کنونی گفت: امروز در شرایط حساسی قرار داریم، اما خوشبختانه با هدایت‌های داهیه‌نامه مقام معظم رهبری، این دوران نیز با همدلی، تلاش و خودباوری پشت سر گذاشته خواهد شد و کشور در مسیر ثبات و توسعه پایدار قرار خواهد گرفت. وی در پایان با تأکید بر تعهد گروه صنایع خلیج فارس به توسعه پایدار، خاطر نشان کرد: اجرای این پروژه نشان‌دهنده عزم جدی ما برای تقویت زیرساخت‌های صنعتی، کاهش وابستگی به خارج و تحقق اهداف بلندمدت در حوزه اقتصاد دانش‌بنیان است. با نصب و راه‌اندازی این راکتور، ایران قادر خواهد بود تا نیازهای داخلی خود در صنعت کشاورزی را تأمین کرده و به ایجاد اشتغال بروی اقتصاد منطقه کمک کند و همچنین با افزایش سهم اوره صادراتی ایران، نقشی مهم در تأمین امنیت غذایی جهان ایفا کند.

مسئولیت‌ها امکان‌پذیر نیست. وزیر اقتصاد به دلیل جایگاه حقوقی، ابزارهای نهادی و نقش در معرفی رئیس کل بانک مرکزی، به‌طور مستقیم و غیرمستقیم در قبال وضعیت تورم و بازار ارز مسئول است.

بنابراین سخن وزیر اقتصاد مبنی بر عدم مسئولیت در این زمینه، بیشتر یک موضع سیاسی برای کاهش فشار افکار عمومی تلقی می‌شود تا واقعیت حقوقی و نهادی موجود در نظام اقتصادی کشور.

تیم اقتصادی دولت هماهنگ نیست

یوسف کاووسی، کارشناس اقتصادی در گفت‌وگو با «هم‌میهن» با اشاره به اینکه وزیر اقتصاد اعلام کرده که متولی نرخ ارز و تورم نیست، توضیح داد: این یک واقعیت قانونی است. طبق قانون جدید بانک مرکزی که حدود یک سال و اندی پیش تصویب شد، اختیارات وسیعی به بانک مرکزی و هیئت عالی آن داده شده است. وزیر اقتصاد در آن هیئت، فقط یک رأی دارد؛ رئیس سازمان برنامه هم یک رأی دارد. در مقابل، رئیس کل بانک مرکزی نه نفر را منصوب می‌کند که همه با نظر او همسو هستند. بنابراین، تصمیمات کلیدی مربوط به نرخ ارز یا سیاست‌های پولی، در نهایت توسط بانک مرکزی گرفته می‌شود، نه وزارت اقتصاد.

این کارشناس اقتصادی ادامه داد: اگر روزی گزارش جلسات هیئت عالی بانک مرکزی را شفاف اعلام کنند، خواهید دید که من در بسیاری از تصمیمات وزیر اقتصاد مخالف بوده‌ام. طبیعی است که نباید از برخی از تصمیمات غلط دفاع کنی یا حتی به خاطر برخی از آنها استیضاح شود. کاووسی تأکید کرد: سال‌هاست می‌گویم که تیم اقتصادی دولت هماهنگ نیست. منطق و رویکرد آقای فرزین، رئیس کل بانک مرکزی، با دیدگاه‌های وزیر اقتصاد فعلی و حتی وزیر اقتصاد پیشین متفاوت است. مثالش این است که ایشان می‌گوید نرخ ۲۸ هزار و ۵۰۰ تومانی را برای دلار مبادله‌ای ثابت نگه می‌دارد، در حالی که نرخ آزاد دلار به ۱۱۴ هزار تومان رسیده. این فاصله، خود به خود زمینه‌ساز رانت، فساد و سوءاستفاده‌های گسترده است.

وی با اشاره به نرخ دلار ۴ هزار و ۲۰۰ تومانی که در دولت قبلی حذف شد توضیح داد: آن موقع هم فاصله بین نرخ ترجیحی و نرخ آزاد، حدود شش برابر بود. همان دلایل باعث شد نرخ ترجیحی را کنار بگذارند. امروز هم تقریباً همان اتفاق افتاده؛ با این تفاوت که به جای اصلاح، نرخ مبادله‌ای و بازار دوم خلق شده‌اند. بی‌آن که پیوست فرهنگی یا اجتماعی برای توضیح به فعالان اقتصادی وجود داشته باشد.

این کارشناس اقتصادی در خصوص بازار دوم ارزی گفت: این بازار، به نرخ‌های حدود ۹۴ هزار تومان رسیده. وقتی در بازار آزاد نرخ ۱۱۴ هزار تومان است، باید توضیح داده شود که این فاصله برای چیست؟ یا باید در بازار آزاد مداخله و بازارسازی کنید تا نرخ‌ها به هم نزدیک شوند، یا صراحتاً بگویید که این نرخ‌های متفاوت، سیاست رسمی دولت است. ولی فعلاً هیچ سیاست مشخصی اعمال نمی‌شود.

وی تشریح کرد: یکی از مهم‌ترین ابزارها، نرخ بهره بانکی است. اگر نرخ بهره متناسب با تورم تنظیم شود، سرمایه‌ها به جای ورود به بازارهای پرریسک، در بانک‌ها سپرده‌گذاری می‌شوند. ولی فعلاً نرخ سود سپرده‌ها، صرف‌نظر از شرایط تورم، ثابت روی ۲۰٪ و ۲۱٪ درصد است. آدم عاقل پولش را در چنین شرایطی در بانک نمی‌گذارد، چون سود یکسال بانک را در دو هفته از بازار طلا یا ارز می‌تواند به دست بیاورد. کاووسی با اشاره به اینکه سیاست نرخ بهره به کلی فراموش شده گفت: این یکی از نشانه‌های ناکارآمدی مدیریتی است. اگر این سیاست به‌درستی اجرا شود، جریان نقدینگی به سمت تولید و مسیرهای امن هدایت می‌شود.

این کارشناس اقتصادی گفت: اگر همین روند ادامه پیدا کند، دلار ۱۱۴ هزار تومانی، تنها یک عدد روی تابلو نیست؛ این نرخ، تهدیدی برای ثبات اقتصادی و حتی امنیت ملی است. ما با یک بحران ارزی ساده طرف نیستیم، بلکه با بحران اعتماد، بی‌ثباتی اقتصادی و فشار سنگین بر معیشت مردم مواجهیم.

کاووسی در نهایت تأکید کرد: پیام وزیر اقتصاد روشن است: وظایف را درست تقسیم کنید. وزیر اقتصاد مسئول سیاست‌های پولی و ارزی نیست، اما این بهانه‌ای برای سکوت در برابر خطاها نیست. باید هماهنگی ایجاد شود، نظارت مجلس جدی شود، و بانک مرکزی ابزارهای واقعی کنترل بازار را به کار بگیرد. اگر این‌ها انجام نشود، ریسک اقتصادی امروز، به ریسک اجتماعی و سیاسی فردا تبدیل خواهد شد.

که بانک مرکزی پول چاپ می‌کند تا اوراق دولتی خریداری شود. موضوع دوم این است که بانک‌ها به شدت بی‌قانون عمل می‌کنند و در دنیا چنین چیزی نبود که چند نفر بانک تاسیس کنند و پول چاپ کنند و در نهایت دارایی خریداری کنند.

این کارشناس اقتصادی گفت: یک دلیل فرعی داریم که پوشش‌دهنده دلیل نخست نیز به حساب می‌آید، آن هم قیمت‌گذاری انرژی در داخل کشور است. شما در حالت عادی درآمدهای دولت را ریخت و پاش کنید و دولت به سراغ بازار بدهی برود. در شرایط فعلی از دو الی سه سال اخیر کشور بزنین و گازوئیل را با قیمت‌های جهانی وارد می‌کند و با قیمت‌های تقریباً صفر در داخل کشور به فروش می‌رساند.

بهرامی اظهار کرد: با تمامی این شرایط انتظار دارند که وزیر اقتصاد، همه چیز را سامان دهد، در حالی که اختیار انجام بسیاری از کارها را ندارد.

تضاد ادعای وزیر اقتصاد با ساختار حقوقی کشور

محمدنقی فیاضی، کارشناس اقتصادی در گفت‌وگو با «هم‌میهن» اظهار کرد: به دلایل زیر ادعای وزیر اقتصاد به کلی باطل است: نخست به دلیل معرفی رئیس بانک مرکزی، اظهار وزیر اقتصاد مبنی بر اینکه مسئولیتی در قبال سیاست‌های ارزی و نرخ تورم ندارد، با ساختار حقوقی و نهادی کشور در تضاد است. طبق قانون پولی و بانکی، گرچه بانک مرکزی نهادی مستقل محسوب می‌شود، اما معرفی رئیس کل آن با پیشنهاد وزیر اقتصاد و تأیید هیئت وزیران انجام می‌گیرد. این بدان معناست که وزیر اقتصاد نقشی کلیدی در انتخاب فردی دارد که مسئول مستقیم سیاست‌های پولی و ارزی است. بنابراین نمی‌توان ادعا کرد که وزارت اقتصاد هیچ مسئولیتی در قبال نتایج عملکرد بانک مرکزی، به‌ویژه در حوزه نرخ ارز و کنترل تورم، ندارد.

وی در ادامه توضیح داد: دومین مورد اعضای وزیر اقتصاد پای لویه مالی؛ از منظر حقوقی، ماده ۱۲۷ قانون محاسبات عمومی مقرر می‌دارد که هر لایحه‌ای که بار مالی برای دولت داشته باشد باید علاوه بر رئیس‌جمهور، به اعضای وزیر امور اقتصادی و دارایی برسد. بنابراین وزیر اقتصاد در فرایند تصمیم‌گیری‌های بودجه‌ای و مالی، مسئولیت مستقیم دارد. بسیاری از تصمیم‌های ارزی و تورمی، ریشه در قوانینی دارند که واجد بار مالی هستند و این سیاست‌ها بدون امضای وزیر اقتصاد به جریان نمی‌آیند. در نتیجه ادعای عدم مسئولیت در این حوزه عملاً نادیده گرفتن نقش حقوقی وزارت اقتصاد است.

این کارشناس اقتصادی اظهار کرد: سومین مورد نیز ابزار مالی است. وزارت امور اقتصادی و دارایی علاوه بر نقش در لویه بودجه، ابزارهای مهمی همچون خزانه‌داری کل کشور، گمرک، و سازمان امور مالیاتی را در اختیار دارد. عملکرد این نهادها به‌طور مستقیم بر جریان نقدینگی، درآمدهای دولت، و تراز مالی کشور اثرگذار است. تغییر در ساختار مالیاتی، نحوه تخصیص منابع خزانه و مدیریت واردات و صادرات از طریق گمرک می‌تواند آثار جدی بر نرخ تورم و ثبات ارزی داشته باشد. بنابراین وزارت اقتصاد با در اختیار داشتن این اهرم‌ها، به‌طور غیرمستقیم اما تعیین‌کننده در شکل‌گیری وضعیت تورم و نرخ ارز دخیل است.

فیاضی با اشاره به چهارمین مورد گفت: چهارمین مورد شرکت‌های دولتی و بانک‌های تجاری هستند که علاوه بر بودجه عمومی، بخش مهمی از ساختار مالی کشور مربوط به بودجه شرکت‌های دولتی و بانک‌های تجاری است که سهم بزرگی از اقتصاد را در اختیار دارند. طبق قوانین بودجه‌ای، وزارت اقتصاد یکی از نهادهای اصلی در بررسی، تصویب و اجرای این بودجه‌ها محسوب می‌شود. از آنجا که عملکرد بانک‌های تجاری و شرکت‌های دولتی مستقیماً بر خلق نقدینگی، قیمت تمام‌شده کالاها و تورم تأثیر می‌گذارد، نقش وزیر اقتصاد در سیاست‌گذاری و نظارت بر آن‌ها قابل انکار نیست. این بخش در واقع پیوندی میان سیاست‌های مالی و پولی ایجاد می‌کند و مسئولیت وزیر اقتصاد را دوچندان می‌سازد.

وی افزود: پنجمین مولفه بودجه سالانه کشور به حساب می‌آید و علاوه بر این، لایحه بودجه که مهم‌ترین سند مالی سالانه کشور است، ابتدا در دولت تصویب می‌شود و وزیر اقتصاد یکی از چهره‌های محوری در این فرایند است. سیاست‌های مالی و بودجه‌ای از مهم‌ترین عوامل اثرگذار بر نقدینگی و انتظارات تورمی در کشور هستند. به همین دلیل، هیچ وزیری به اندازه وزیر اقتصاد در تدوین، تنظیم و دفاع از لایحه بودجه نقش ندارد. در چنین شرایطی، انکار مسئولیت نسبت به پیامدهای تورمی بودجه می‌تواند به معنای فرار از پاسخگویی و تضعیف شفافیت در سیاست‌گذاری تعبیر شود.

فیاضی در نهایت تأکید کرد: در مجموع، هر چند ممکن است سیاست‌های پولی به‌طور مستقیم در حوزه اختیارات بانک مرکزی باشد، اما پیوند میان سیاست‌های مالی، بودجه‌ای و پولی آن قدر تنگ‌تنگ است که جداسازی کامل

اعلام شد را تشکیل دادیم و به عنوان مثال برای گمرک، تیمی زبده از کارشناسان تشکیل شد و با همکاری رئیس کل گمرک، این برنامه‌ها به زودی اجرایی می‌شود. وی افزود: من در میانه جنگ، مسئولیت وزارت اقتصاد را قبول کردم و همان موقع توانستیم با اخذ دو سه مجوز، مشکل ترخیص کالا از گمرکات را حل و فصل کنیم و در میان مدت هم به سراغ اصلاح قانون می‌رویم و قرار است لایحه‌ای به مجلس بدهیم تا به کلی مشکل رسوب کالا در گمرکات رفع شود.

وزیر امور اقتصادی و دارایی با بیان اینکه مصوبات نشست قبل شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی پیگیری شد، گفت: تالار دوم مرکز مبادله راه‌اندازی شد و عمق بیشتری می‌یابد و امیدواریم به تغییر کلی تری منجر شود. مدنی‌زاده تأکید کرد: رئیس‌جمهوری در هفته‌های اخیر بر محث توسعه تجارت و صادرات تأکید کردند تا تجارت و کارفرینا با آزادی عمل بیشتری بتوانند در شرایط تحریمی فعالیت کنند.

وی گفت: در خصوص هیئت عالی بانک مرکزی باید گفت که تشکیل این هیئت، قانون مصوب مجلس است و به جز وزیر اقتصاد و رئیس سازمان برنامه، سایر اعضا منتخب رئیس کل بانک مرکزی هستند.

مدنی‌زاده بیان کرد: وزیر اقتصاد پاسخگویی هیچ‌یک از سیاست‌های ارزی که در بانک مرکزی اتخاذ می‌شود، نیست چون فقط یک رأی در هیئت عالی بانک مرکزی دارد و سیاست‌های پولی و ارزی کشور انحصاراً در اختیار بانک مرکزی است.

وزیر امور اقتصادی و دارایی در خصوص اسنپ‌ک گفت: این مکانیزم، برخی پیامدهایی را برای کشور در پی دارد اما اینکه عمق آن چه میزان است، یک بخشی نیاز به بررسی کارشناسی دارد، بخشی هم قابل پیش‌بینی نیست اما نظر اکثر کارشناسان این است که چون تحریم‌های آمریکا تا حالا برقرار بوده، لذا این تحریم‌های جدید ابعاد گسترده‌ای ندارد اما به هر حال شوکی است که به کشور وارد می‌شود. نکته اصلی این است که تیم اقتصادی دولت کجاست و آیا برنامه‌ای برای این شوک دارد یا خیر؟

مدنی‌زاده افزود: از همان ابتدا که وارد وزارت اقتصاد شدم، برنامه‌های متعدد دولت برای مقابله با شرایط احتمالی قابل ملاحظه بود و مسئله تورم و ارز در اختیار بانک مرکزی است و کنترل کسری بودجه احتمالی و فعال‌سازی ظرفیت‌های جدید بدون ایجاد بار مالی در دستور کار سازمان برنامه و بودجه است.

وزیر امور اقتصادی و دارایی تصریح کرد: مسئله درآمدزایی و مولدسازی دارایی‌ها نیز از سوی وزارت اقتصاد شروع شده است و امیدواریم تا پایان سال کسری بودجه احتمالی را مدیریت کنیم.

وی بیان کرد: بحث مدیریت مناطق آزاد، خزانه، مالیات و گمرک بر عهده وزارت اقتصاد است و بسته‌های تأمین مالی برای شرکت‌های بزرگ بورسی را در وزارت اقتصاد تهیه کردیم و برای شرکت‌های کوچک و متوسط نیز با کمک نظام بانکی، تأمین مالی زنجیره‌ای را در نظر گرفته‌ایم.

مدنی‌زاده با اشاره به تسهیلات مالیاتی نیز گفت: مالیات حدود ۱۰ میلیون نفر از اصناف و مشاغل صفر شد و یک میلیون نفر هم مشمول مالیات بسیار کمی شدند تا آرامشی در خانواده‌های اصناف حکمفرما شود و در واقع این سیاست، به نوعی تزریق نقدینگی به مشاغل و اصناف هم بود.

وزیر اقتصاد مسئولیتی ندارد

عطا بهرامی، کارشناس اقتصادی در گفت‌وگو با «هم‌میهن» اظهار کرد: وزیر اقتصاد پاسخگویی نرخ ارز و تورم نیست و وزیر این موضوع به قوانین صریح ارجاع داد. به‌طور شکی رئیس بانک مرکزی است و وزیر اقتصاد مسئولیتی ندارد، مگر اینکه در دولت توافق شود که یک فرمانده اقتصادی در دولت وجود داشته باشد.

وی ادامه داد: این فرمانده اقتصادی در دولت یازدهم آقایان سیدنیبا، در دولت دوازدهم همتی و دولت سیزدهم مخبر بودند. علی مدنی‌زاده در چنین جایگاه قرار نگرفته و اختیار این چنینی ندارد و حرف درستی می‌زند. بهرامی تأکید کرد: آن چیزهایی که تورم تولید می‌کند و افزایش نرخ ارز را در پی دارد در حال حاضر در حیطه اختیارات وزارت اقتصاد نیست. بخشی از آن در دست وزارت برنامه و بودجه است، بخشی دیگر در دست بانک مرکزی و در نهایت بخش کوچکی از آن دست وزارت اقتصاد است که تأثیر چندانی روی اقتصاد ندارد.

این کارشناس اقتصادی با اشاره به عوامل تأثیرگذار روی تورم توضیح داد: تورم پدیده پولی است. در ادبیات نظری و سیاست‌هایی که در دنیا اعمال می‌شود به تورم به عنوان پدیده پولی نگاه می‌شود و به همین علت میزان تورم در آن کشورها کمتر است.

وی تشریح کرد: دو موضوع در کشور ما تورم تولید می‌کند؛ نخست مسئله بودجه است که دولت بیش از دخل خود خرج می‌کند و دخل و خرج با هم نمی‌خواند. برای حل این مشکل یک بازی کاریکانوری راه می‌اندازد

